

Online Adres <http://www.hemarge.org.tr/>
Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Derneği-HEMAR-G
yayın organıdır

ISSN:1307- 9557 (Basılı), ISSN: 1307- 9549 (Online)
Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 2013, 15(2), 35-44

Hemşirelikte
Araştırma
Geliştirme
Dergisi

Kırşehir ilinde Bağbaşı mahallesinde yaşayan kadınların cinsel şiddete uğrama durumlarının belirlenmesi

Determination of the state of exposure to sexual violence of the women living in a neighborhood in Kırşehir

Gizem Deniz BULUCU^{a1}, Nurdan AYMELEK ÇAKIL^a

^aArş. Grv., Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü, Kırşehir

Özgün Araştırma

Özet

Amaç: Kadına yönelik şiddet, 20. yüzyılın en önemli sağlık problemlerinden biridir. Şiddet; fiziksel, duygusal, söz el, ekonomik, cinsel gibi birden fazla biçimde olabilmektedir. Tanımlayıcı olarak yapılan araştırma, bir mahallede yaşayan kadınların cinsel şiddete uğrama durumlarının belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Kırşehir ilinde Bağbaşı Mahallesi'nde yaşayan 385 evli kadın oluşturmaktadır. Örneklem, evreni bilinen örneklem seçimi formülüne göre 193 birey olarak hesaplanmıştır. Araştırma, araştırmaya katılmayı kabul eden 150 bireyle yürütülmüştür. Veriler, yazılı onam alındıktan sonra, ev ziyareti yapılarak yüz yüze görüşme yöntemiyle Ekim-Aralık 2010 tarihlerinde toplanmıştır. Verilerin toplanmasında bireylerin tanıtıcı özelliklerini, evliliklerine ilişkin bazı özelliklerini ve cinsel şiddet davranışlarını yaşama durumlarını sorgulayan anket formu kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan kadınların %64.7'si cinsel şiddete uğramaktadır. Ailenin gelir durumunun yetersiz olması ve eşlerin yetiştikleri ailede aile içi şiddetin olması, kendi ailelerinde cinsel şiddet yaşanma riskini artırmaktadır (p<0.05). Cinsel şiddete uğradığını ifade eden kadınların %42'si bu durumda ağladığını ve hiçbir şey yapmadığını, %80.6'sı ise kadına yönelik şiddete karşı olduğunu ifade etmiştir.

Sonuç: Bu sonuçlar doğrultusunda hemşirelik girişimleriyle şiddetin sonuçlarını saptayan ve bunların çözümünü amaçlayan çalışmaların yapılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel şiddet, Kadın, Hemşirelik.

Abstract

Objective: Violence against women is the most important problem of health in the 21st century. Violence may be more than one, such as physical, emotional, verbal, economic, and sexual. As a descriptive study, it was aimed to determine the state of exposure to sexual violence of women.

Method: The universe of the included 385 married women living in Bağbaşı neighborhood in Kırşehir Province. The sample was calculated as 193 individuals according to sampling formula of known universe. The study was conducted with 150 women who accepted to participate. After taking written consent, data were collected with

¹E-mail address: gizemdenizbulucu@gmail.com

Geliş Tarihi: 12 Şubat 2013

Kabul Tarihi: 25 Ağustos 2013

face to face interviews and making home visits between October-December 2010. Data were collected by a questionnaire, questioning the descriptive characteristics of the individuals, certain features of their marriage, and their experience of sexual violence.

Result: Of the women who participated in the survey, 64.7% experienced sexual violence. Inadequacy of family income and presence of domestic violence in the family the spouse was raised increased the risk of experiencing sexual violence in their own families ($p<0.05$). Of the women who expressed that they were exposed to sexual violence, 42% stated that they cried and could not do anything, and 80.6% stated that they were against violence.

Conclusion: According to those results, it is recommended to carry out studies to establish the consequences of violence and aiming solutions for them with nursing interventions.

Keywords: Sexual violence, women, nursing.

Giriş

Şiddet; fiziksel olarak bireyin bedensel bütünlüğüne karşı dışarıdan yöneltilen sert ve acı verici bir davranış ya da birey üzerindeki fiziksel ve ruhsal etkileri açıkça ölçülemeyen, dolaylı biçimde hissedilen çeşitli baskılar olarak tanımlanmaktadır.¹ Aile içi şiddet ise kendini aile olarak tanımlamış bir grup içerisinde; zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, güç göstermek, öfke ve gerginlik boşaltmak amacı ile bir bireyden diğerine yöneltilen şiddet davranışıdır.² Aile içi şiddete yaşlılar, çocuklar, kardeşler, bakıma gereksinimi olan engelli bireyler maruz kalmaktadır. Bununla birlikte, aile içinde şiddete uğrayanların büyük çoğunluğu kadınlardır ve şiddet en çok erkekler tarafından uygulanmaktadır.^{1,3,4}

Kadına yönelik şiddet; cinsiyete dayanan, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında bireye baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır.⁵ Kadına yönelik şiddet, 20. yüzyılın en önemli sağlık problemlerinden biri olarak görülmektedir. Dünyada ve ülkemizde oldukça yaygın bir sorun olup ırk, sınıf, dil, etnik ve kültürel özellikler fark etmeksizin pek çok ülkede ortaya çıkabilmektedir.^{1,2,6}

Eşin güç ve kontrol sağlamak ya da kaybedildiği düşünülen gücü yeniden kazanmak üzere karısına uyguladığı şiddet; fiziksel, duygusal, sözel, ekonomik, cinsel gibi birden fazla biçimde olabilmektedir.^{4,7} Fiziksel şiddet, kaba kuvvet kullanarak korkutma ve sindirme; duygusal şiddet, aşağılama ve duyguların küçümsenmesi; sözel şiddet, hakaret etme; ekonomik şiddet, çalışmasına engel olma ve kısıtlı para verme olarak örneklendirilmektedir. Bununla birlikte çoğu zaman şiddet olarak değerlendirilmeyen cinsel şiddet, toplumda cinsellikle ilgili baskılar ve korku nedeniyle gölgede kalmış bir konudur.⁸

Cinsel şiddet sadece tecavüzden ibaret olmayıp; kadına cinsel bir nesne gibi davranılması, aşırı kıskançlık ve şüphecilik gösterilmesi, cinselliğin bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılması, erkeğin açıkça başka kadınlara ilgi göstermesi, kadını duygusal baskı kullanarak cinsel ilişkiye zorlaması, istenmeyen cinsel pozisyonlara ve fuhuşa zorlamasını da kapsar.⁵ Yapılan bazı araştırmalara göre, kadınların cinsel şiddete uğrama durumlarının %30'un üzerinde olduğu belirlenmiştir.^{1,9} Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2009 yılında yapılan araştırmaya göre ülke genelinde evlenmiş kadınların % 15'i cinsel şiddet içeren davranışlardan en az birini yaşamıştır.¹⁰ Türkiye'de kadına yönelik şiddetin, daha çok sosyokültürel etmenler ve konunun geleneksel mahremiyeti nedeniyle aile duvarlarını aşip ortaya çıkması veya çıkarılması güç olmuştur.¹¹

Şiddetle mücadelede sağlık çalışanlarına önemli görevler düşmektedir. Sağlık çalışanları; etik ve mesleki kodlar doğrultusunda aile içindeki şiddet mağdurunu tanıma, suçluluk hissetmeden

sorununu dile getirmeye cesaretlendirme, mahremiyetini ve güvenliğini sağlama, uygun veri toplama, gerekli durumlarda diğer profesyonellere yönlendirme ve destek sistemleri ile ilgili rehberlik etme görevlerini yerine getirmelidir.¹² Hemşireliğin evrensel ilkesi, uygun iletişim yolları kullanılarak, umutsuz, çaresiz ve gereksinimlerini karşılayamayan bireylere yardım etmektir.¹³ Bu nedenle toplumda önemli bir sorun olan şiddetin saptanması ve çözümünde, hemşirelere de görev düşmektedir. Araştırmada, evli kadınların cinsel şiddete uğrama durumlarının ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Tanımlayıcı tipte olan araştırma, Ekim-Aralık 2010 tarihlerinde Kırşehir ili Bağbaşı mahallesinde yaşayan evli kadınlar üzerinde yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma, Kırşehir ilinde, diğer mahallelere göre sosyoekonomik düzeyinin düşük olduğu bilinen Bağbaşı Mahallesi'nde yapılmıştır.

Evren ve Örneklem

Kırşehir İl Sağlık Müdürlüğü'nden edinilen bilgiye göre Bağbaşı Mahallesi'nde yaşayan kadın nüfus 385'tir. Örneklem, evreni bilinen örneklem yöntemi formülüne göre belirlenmiştir. Bağbaşı Mahallesi'nde yaşayan 385 bireyden %50 prevalans, %5 sapma ve %95 güven aralığı ile belirlenen örneklem; 193 bireyden oluşmuştur. Örneklemi oluşturan bireylerden 43 kişinin çalışmaya katılmayı reddetmesi nedeniyle araştırma, 150 birey ile yürütülmüştür.

Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak hazırlanan ve 27 sorudan oluşan anket formu ile toplanmıştır.^{3,6,7,9,14,15} Anket formunda kadınların ve eşlerinin yaş, eğitim durumu, gelir durumu, meslekleri gibi tanıttıcı özellikleri; kaç yıllık evli oldukları, nikâh türü, evliliklerinde mutlu olup olmadıkları gibi evliliklerine ilişkin özellikleri sorgulanmıştır. Bazı cinsel şiddet davranışları verilerek bunlara ne sıklıkta uğradıklarını ("hiçbir zaman", "bazen", "her zaman") belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca cinsel şiddete uğradıklarında ne yaptıkları ve kadına uygulanan cinsel şiddet ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Araştırmanın bağımlı değişkenleri kadınların bazı cinsel şiddet davranışlarına uğrama durumlarıdır. Bağımsız değişkenler ise, kadınların ve eşlerinin sosyodemografik özellikleri, evlilik süresi, evlenme şekli, sigara ve alkol kullanma gibi özellikleridir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin adresleri Bağbaşı Muhtarlığı'ndan alınarak bireylere basit rastgele örneklem yöntemiyle ulaşılmıştır. Veriler ev ziyareti yapılarak yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 16.0 paket programından yararlanılmıştır. Tanımlayıcı istatistikler olarak; nitel veriler için sayı ve yüzde, sayısal veri için ortalama ve standart sapma

hesaplanmıştır. Nitel değişkenler ile aile içi şiddet olması arasındaki farklılık Pearson ki kare ve Fisher kesin ki kare testleri ile incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulanabilmesi için Kırşehir İl Sağlık Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan bireylere araştırmacılar tarafından ev ziyareti yapılmış, araştırmanın amacı açıklanarak sözlü ve yazılı onamları alınmıştır. Kadınların bir kısmı eşlerinin tepki göstereceğini ifade ederek ya da hiçbir gerekçe sunmayarak katılmayı reddetmişlerdir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Kırşehir ilinde sadece Bağbaşı Mahallesi'nde yapılmıştır. Bu durum araştırmanın sınırlılığdır.

Bulgular

Araştırmaya katılan kadınların %98'i ev kadını, %56'sı ilkokul mezunudur. Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin %74'ü işçi, %56'sı ilkokul mezunudur. Kadınların %98'i alkol, %76'sı sigara kullanmadığını ifade etmiştir. Eşlerin %75.3'ü sigara, %27.4'ü alkol kullanmaktadır. Kadınların %64'ü gelirlerinin giderlerini kısmen karşıladığını ya da karşılamadığını ifade etmiştir. Ailelerin %77.3'ü çekirdek aile tipindedir (Tablo 1).

Tablo 1. Kadınların Tanıtıcı ve Evlilikleri ile İlgili Bazı Özellikleri (n=150)

Özellikler	n	%
<i>Kadının mesleği</i>		
Ev kadını	147	98.0
Emekli	3	2.0
<i>Kadının eğitim durumu</i>		
Okuryazar değil	9	6.0
Okuryazar	7	4.7
İlkokul	84	56.0
Ortaokul ve üzeri	50	33.3
<i>Eşin mesleği</i>		
İşçi	111	74.0
İşsiz	14	9.3
Emekli	13	8.7
Memur	12	8.0
<i>Eşin eğitim durumu</i>		
Okuryazar	3	2.0
İlkokul	84	56.0
Ortaokul ve üzeri	63	42.0
<i>Gelirin gideri karşılama durumu</i>		
Karşılıyor	54	36.0
Kısmen karşılıyor	45	30.0
Karşılamıyor	51	34.0
<i>Kadının alkol kullanma durumu</i>		
Bazen	3	2.0
Hayır	147	98.0

<i>Kadının sigara kullanma durumu</i>		
Evet	36	24.0
Hayır	114	76.0
<i>Eşin alkol kullanma durumu</i>		
Evet	41	27.4
Hayır	109	72.6
<i>Eşin sigara kullanma durumu</i>		
Evet	113	75.4
Hayır	37	24.6
<i>Nikah türü</i>		
Hem resmi hem dini	144	96.0
Sadece dini	6	4.0
<i>Aile tipi</i>		
Çekirdek	116	77.3
Geniş aile	34	22.7
<i>Evlendirme şekli</i>		
Görücü usulü ve isteyerek	95	63.3
Flört ederek	28	18.7
Kaçarak	22	14.7
Görücü usulü ve istemeyerek	5	3.3
<i>Kadının ailesinde şiddet olma durumu</i>		
Evet	52	34.6
Hayır	98	65.4
<i>Eşin ailesinde şiddet olma durumu</i>		
Evet	58	38.7
Hayır	74	49.3
Bilinmiyor	18	12.0
<i>Kadının evlilikte mutlu olma durumu</i>		
Evet	88	58.7
Kısmen	43	28.7
Hayır	19	12.6

Kadının ve eşin eğitim durumu, kadının ve eşin mesleği, kadının ve eşinin alkol kullanma durumu ve aile tipi ile kadının cinsel şiddete uğraması arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$). Bununla birlikte ailenin gelir durumu ile aile içi cinsel şiddet olması arasındaki fark anlamlıdır ($p<0.05$). Ailenin gelir durumu azaldıkça cinsel şiddetin görülme sıklığı artmaktadır (Tablo 2).

Araştırmaya katılan kadınların %64.7'si cinsel şiddete uğramaktadır. En sık yaşanan cinsel şiddet türlerine bakıldığında; kadınların %54'ü eşinin aşırı kıskanç ve şüpheli davrandığını, %29.4'ü cinsel isteklerinin eşleri tarafından göz ardı edildiğini ifade etmiştir (Tablo 3).

Cinsel şiddete uğradığını ifade eden kadınların %42'si bu durumda sessiz kalıp ağladığını ve hiçbir şey yapamadığını söylerken, %58'i bu soruya cevap vermemiştir. Kadınların, kadına yönelik şiddetle ilgili görüşleri sorulduğunda; %80.6'sı kadına yönelik şiddete karşı olduğunu, %8.7'si bunu yapanları kınadığını, %7.4'ü kadının çaresiz olduğunu ve bu nedenle alttan alması gerektiğini, %3.3'ü devletin kadına sahip çıkması ve şiddeti önlemesi gerektiğini düşündüğünü ifade etmiştir.

Kadınların %38.7'si daha önce istemeden hamile kaldığını ifade etmiştir. Bunun nedeni olarak; kadınların %19.3'ü korunmasız cinsel ilişki, %12'si eşinin çocuk istemesi, %10.7'si korunduğu halde hamile kalması, %8.7'si eşinin ailesinin çocuk istemesi, %1.3'ü istemediği cinsel ilişki cevabını vermiştir.

Tablo 2. Kadınların ve eşlerinin tanıtıcı ve evliliklerine ilişkin bazı özellikleri ile ailede cinsel şiddet görülme durumunun karşılaştırılması (n=150)

Özellikler	Cinsel şiddet var (n=97)		Cinsel şiddet yok (n=53)		İstatistiksel Analiz χ^2-p
	n	%	n	%	
<i>Kadının eğitim durumu</i>					
Okuryazar değil	6	6.2	3	5.6	3.692-0.598
Okuryazar	5	5.2	2	3.8	
İlkokul mezunu	53	54.6	31	58.5	
Ortaokul mezunu ve üzeri	33	34.0	17	32.1	
<i>Eşin eğitim durumu</i>					
Okuryazar	2	2.2	1	1.8	4.362-0.319
İlkokul mezunu	58	59.7	26	49.1	
Ortaokul mezunu ve üzeri	37	38.1	26	49.1	
<i>Kadının mesleği</i>					
Emekli	1	1.0	2	3.7	2.249-0.434
Ev kadını	96	99.0	51	96.3	
<i>Eşin mesleği</i>					
Emekli	10	10.3	3	5.6	6.977-0.212
İşçi	67	69.0	44	83.2	
Memur	9	9.3	3	5.6	
İşsiz	11	11.4	3	5.6	
<i>Kadının alkol kullanması</i>					
Bazen	1	1.0	2	3.7	1.315-0.251
Hayır	96	99.0	51	96.3	
<i>Eşin alkol kullanması</i>					
Evet	13	13.5	28	52.8	0.366- 0.833
Hayır	84	86.5	25	47.2	
<i>Aile tipi</i>					
Çekirdek	71	73.1	45	84.9	2.681-0.102
Geniş	26	26.9	8	15.1	
<i>Ailenin gelir durumu</i>					
Karşılıyor	26	26.9	28	52.8	10.838 - 0.004
Kısmen karşılıyor	31	31.9	14	26.4	
Karşılmıyor	40	41.2	11	20.8	
<i>Kadının ailesinde şiddet olma durumu</i>					
Evet	52	53.6	0	0.0	6.174-0.0001
Hayır	45	46.4	53	100.0	
<i>Eşin ailesinde şiddet olma durumu</i>					
Evet	51	52.5	7	13.2	27.237 -0.0001
Hayır	33	34.0	41	77.3	
Bilinmiyor	13	13.5	5	9.5	
<i>Evlenme şekli</i>					
Kaçarak	18	18.5	4	7.6	7.184-0.055
Flört ederek	19	19.5	9	16.9	
Görücü usulü ve isteyerek	55	56.7	40	75.5	
Görücü usulü ve istemeyerek	5	5.3	0	0.0	

Tablo 3. Kadınların Cinsel Şiddete Uğrama Durumları ve Maruz Kaldıkları Cinsel Şiddet Davranışları (n=150)

Özellikler	n	%
<i>Cinsel şiddete uğrama durumu</i>		
Evet	97	64.7
Hayır	53	35.3
<i>Eşin aşırı kıskanç ve şüpheli davranması</i>		
Hiçbir zaman	69	46.0
Bazen	59	39.3
Her zaman	22	14.7
<i>Kadının cinsel isteğini göz ardı etmesi</i>		
Hiçbir zaman	106	70.6
Bazen	36	24.0
Her zaman	8	5.4
<i>Fiziksel şiddet ile cinsel ilişkiye zorlaması</i>		
Hiçbir zaman	118	78.7
Bazen	23	15.3
Her zaman	9	6.0
<i>Kadının cinsel performansını küçümsemesi</i>		
Hiçbir zaman	118	78.7
Bazen	27	18.0
Her zaman	5	3.3
<i>Kadını cinsel ilişkiye girmeyerek cezalandırması</i>		
Hiçbir zaman	139	92.7
Bazen	9	6.0
Her zaman	2	1.3
<i>İstenmeyen cinsel ilişki şekillerine/davranışlarına zorlaması</i>		
Hiçbir zaman	144	96
Bazen	6	4.0
Her zaman	0	0.0
<i>Başka kadın/larla ilişki kurması ve bunu gizlememesi</i>		
Hiçbir zaman	147	98.0
Bazen	3	2.0
Her zaman	0	0.0
<i>Kadını başka biri/leri ile ilişki kurmaya zorlaması</i>		
Hiçbir zaman	150	100.0

Kadınların %34.6'sı kendi ailesinde, %38.7'si eşinin ailesinde aile içi şiddet olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1). Kadının ve eşinin, yetiştikleri ailede, aile içi şiddet olması ile kendi ailelerinde cinsel şiddet olması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Buna göre şiddetin çocukluk döneminde öğrenilen bir davranış olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan kadınlar ortalama 15.7 ± 7.7 yıllık evlidir ve evliliklerin %4'ü sadece dini nikahlıdır. Kadınların %63.3'ü görücü usulü ve isteyerek, %18.7'si flört ederek, %14.7'si kaçarak, %3.3'ü görücü usulü ve istemeyerek evlendiğini ifade etmiştir (Tablo 1).

Kadınların %58.7'si evliliğinde mutlu olduğunu ifade etmiştir (Tablo 1). Kadınların evlenme şekilleri ile cinsel şiddete uğramaları arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$) (Tablo 2).

Tartışma

Cinsel şiddete uğrama durumlarını belirlemek için görüşülmesi planlanan 193 kadından 150'si (%77.7) araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Kadınların araştırma ile ilgili fikir sahibi olduktan sonra katılmayı reddetmeleri, onların hem şiddet hem de cinsellikle ilgili olan bu konuda konuşmaktan çekindiklerini düşündürmüştür. Bunun nedenleri; utanç ya da korku hissetme, sosyal çevrenin şiddet olayını ön plana çıkarmak istememesi, problemin olduğunu kabul etmek istememeleri, yardım aramaktan bıkmaları, eşin ya da aile bireylerinin duyabileceği endişesi olarak sıralanmaktadır.⁶

Hemşirelerin savunuculuk, danışmanlık rollerinin gereği, şiddet gören kadınların yasal hakları ve çözüm yollarını konusunda bilgilendirme ve uygun kanallara yönlendirerek kadının yaşam kalitesine katkı sağlama işlevleri vardır.¹² Şiddetin ortaya çıkmasını engelleyen etmenleri yok etmek için, bireylerle karşılıklı güven sağlama imkânı sağlayan ev ziyaretleri yapma yoluyla, birinci basamakta çalışan ve halk sağlığı ihtisası yapan hemşireler; şiddetin ortaya çıkarılmasında ve çözümünde önemli rol oynayabilirler.

Araştırma bulgularına göre kadınların yarısından fazlası (%64.7) cinsel şiddete uğradığını ifade etmiştir. Yapılan çalışmalarda kadınların cinsel şiddete uğrama durumlarının %28.3 ile %56.8 arasında değiştiği belirlenmiştir.^{3,7,9} Cinsel şiddetin bu bölgede literatüre göre daha fazla olduğu söylenebilir. Bu durum, bu mahallenin sosyoekonomik düzeyinin, sözü edilen araştırmaların yapıldığı bölgelere göre düşük olmasına bağlı olabilir.

Ekonomik yetersizlikler, aile içi şiddeti artıran önemli nedenlerden biridir.^{1,8,9} Bu çalışmada ailenin gelir durumu ile aile içi cinsel şiddet yaşanması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Buna göre yoksulluk, geçimsizlik ve olumsuz yaşam koşulları; şiddet uygulama ya da şiddet görme sıklığını artırmaktadır. Kadının ve eşinin mesleği ve eğitim durumu ile cinsel şiddet görülmesi arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$). Ailenin gelir düzeyi, cinsel şiddet görülme durumunu, bireylerin eğitim ve mesleki konularından daha çok etkiliyor olabilir.

Yapılan çalışmalarda kadınlarda alkol ve sigara kullanma sebeplerinden birinin şiddet görme olduğu bildirilmiştir.^{6,16} Araştırmada kadınların alkol ve sigara kullanma durumları ile şiddete uğrama durumları arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$). Bu durum, kadınların az bir kısmının alkol ve sigara kullanması ve maddi nedenlerle alkol ve sigara alamamasına bağlı olabilir.

Eşlerin alkol kullanması, karısına şiddet uygulamasına neden olabilen bir davranıştır.⁸ Bununla birlikte çalışmada eşlerin alkol kullanması ile aile içi cinsel şiddet görülme durumu arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$). Bu bulguyla benzer olarak yapılan bir çalışmada eşin alkol kullanmasıyla cinsel şiddet uygulaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.¹⁷ Bu durum, şiddeti etkileyen alkolden başka etmenlerin olmasına bağlı olabilir.

Bireylerin anne ve babalarından kendilerine ya da ebeveynlerine yönelik şiddete tanık olmaları, kendi ailelerinde de aile içi şiddeti yaşama sıklığını artırmaktadır.¹⁸ Bu araştırmaya göre kadınların ve eşlerinin yetiştikleri ailede şiddet yaşanmış olması, kendi ailelerinde cinsel şiddet yaşama durumunu artırmıştır ($p<0.05$). Aile içi şiddet ortamında büyüyen ya da büyümekte olan çocukların, şiddet uygulama ya da şiddete uğrama konusunda risk grubunda olduğu söylenebilir.

İstenmeyen gebelikler cinsel şiddetin olası bir sonucu olabilir.¹⁹ Bu çalışmada istenmeyen gebeliklerin en yaygın sebebinin, korunmasız cinsel ilişki olduğu (%19.3) belirlenmiştir. Eşin, kadının korunma yöntemi kullanmasına engel olmasının da bir cinsel şiddet türü olduğu göz önüne alındığında,¹⁵ bu bulgunun da bir şiddet durumu olabileceği düşünülmüştür. Ayrıca aile planlaması yöntemleri yeterince bilinmiyor da olabilir.

Araştırmaya katılan kadınların yarıya yakını (%42) cinsel şiddeti yaşadıklarında sessiz kalmaktadırlar. Karaçam ve diğ.(2006)'nin çalışmasında şiddete uğrayan kadınların sadece %7.4'ü kişi ya da kurumdan yardım istemektedir.²⁰ Bir başka çalışmada kadınların çoğunlukla sözle karşılık verdiği, ağladığı ya da bağırdığı; buna karşın sadece %10'unun çevreden ya da polisten yardım istediği belirlenmiştir.⁶ Diğer bir çalışmada şiddete uğrayan gebe kadınların çoğu sessiz kalmakta olup kimse resmi kurumlara şikayette bulunmamaktadır.¹⁹ Bu çalışmada da olduğu gibi, kadınlar şiddet durumunu kimseyle paylaşmamakta ve kişi ya da kurumdan yardım isteyememektedir. Akyüz ve diğ. (2002)'nin çalışmasında şiddete uğrayan kadınların tamamının depresif, somatik ya da anksiyöz yakınmalarının olduğu belirlenmiştir. Bunlardan depresyon; kadınlarda aile içi şiddetin en olumsuz ve en yaygın ruhsal sonucudur.^{9,16} Kimseden yardım isteyemeyen ve şiddet durumuna tepkisiz kalmak zorunda kalan kadınlarda depresyon sıklığının fazla olduğu söylenebilir. Bu durumda hemşireler, kadınlarda depresyon belirtilerini saptayabilmeli ve bu bireyleri şiddete uğrama yönünden değerlendirmelidir.

Araştırma sonucuna göre kadınların yarısından fazlasının eşleri tarafından cinsel şiddete uğradığı; bu durumun ailenin gelir durumu, bireylerin şiddet ortamında büyümesi ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Buna göre, şiddet ortamında büyüyen çocukları hedef alan okul sağlığı çalışmalarının yapılması, hemşirelerin birinci ve ikinci basamak sağlık kurumlarında, evli kadınları şiddete uğrama yönünden değerlendirmesi önerilir. Özellikle sosyoekonomik düzeyi düşük olduğu bilinen bölgelerde sunulan birinci basamak sağlık hizmetlerinde, toplumun kadına yönelik şiddet açısından değerlendirilmesi önerilir.

Yazarların Katkıları

Çalışma Tasarımı: GD B

Veri toplama ve analizi: GD B, N A-Ç

Makalenin hazırlanması: GD B, N A-Ç

Kaynaklar

1. Kocacık F, Çağlayandereli M. Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* 2009; 6(2):24-43.
2. Yanikkerem E. Kadına uygulanan şiddetin üreme sağlığına etkileri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2002; 5(2):1-5.
3. Erbek E, Eradamlar N, Beştepe E, Akar H, Alpkan L. Kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddet: Üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi* 2004; 17(4):196-204.
4. Yaman-Efe Ş, Ayaz S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadının aile içi şiddete bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2010; 11:23-29.
5. Yetim D, Şahin EM. Aile Hekimliğinde kadına yönelik şiddete yaklaşım. *Aile Hekimliği Dergisi* 2008; 2(2):48-53.
6. Ayrancı Ü, Günay Y, Ünlüoğlu İ. Hamilelikte aile içi eş şiddeti: Birinci basamak sağlık kuruluşuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2002; 3:75-87.
7. Tanrıverdi G, Şıpkın S. Çanakkale'de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi* 2008; 13(3):183-187.
8. Güler N, Tel H, Tuncay Özkan F. Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 2005; 27(2):51-56.
9. Akyüz G, Kuğu N, Doğan O, Özdemir L. Bir psikiyatrik polikliniğe başvuran evli kadın hastalarda aile içi şiddet, evlilik sorunları, başvuru yakınması ve psikiyatrik tanı. *Yeni Symposium* 2002; 40(2):41-48.
10. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü 2009. (İnternet). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Ulaşım adresi: <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/TKAA2008-AnaRapor.pdf>, (Ulaşım tarihi: 24/01/2013).
11. Dişsiz M, Şahin-Hotun N. Evrensel bir kadın sağlığı sorunu: Kadına yönelik şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi* 2008; 1(1): 50-58.
12. ICN 2001. Nurses, always there for you: United aganist violence. International Nurses Day 2001. Anti-Violence Tool Kit.
13. Birol L. *Hemşirelik Süreci*. 7. Baskı, İzmir: Etki Matbaacılık, 2005; s. 15.
14. Gökaya Bilcan V. Türkiye'de şiddetin kadın sağlığına etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 2009; 10(2):167-179.

15. Yanikkerem E, Saruhan A. (İnternet). 15-49 yaş evli kadınların aile içi şiddete ilişkin görüşlerinin ve şiddete maruz kalma durumlarının incelenmesi, Ulaşım adresi: <http://www.medicalnetwork.com.tr/2005/konu.asp?goster=1&Metin=755>, (Ulaşım tarihi: 24/01/2013).
16. Atman ÜC. Kadına yönelik şiddet; Cinsel taciz/ırza geçme. *STED-Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi* 2003; 12(9):333-335.
17. Tokdemir M, Deveci ES, Açık Y. Elazığ Adli Tıp Şube Müdürlüğüne eşi tarafından şiddete maruz kalma nedeniyle başvuran kadınların değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi* 2003; 8(1):38-44.
18. Hıdıroğlu S, Topuzoğlu A, Ay P, Karavuş M. Kadın ve çocuklara karşı fiziksel şiddeti etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi: İstanbul'da sağlık ocağı tabanlı bir çalışma. *Yeni Symposium* 2006; 44(4):196-202.
19. Giray H, Keskinoglu P, Sönmez Y, Meseri R, Karakuş NE, Yüçetin N, Günay T. Gebelikte aile içi fiziksel şiddet ve etkileyen etmenler. *STED-Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi* 2005; 14(10):217-220.
20. Karaçam Z, Çalışır H, DüNDAR E, Altuntaş F, Avcı HC. Evli kadınların aile içi şiddet görmelerini etkileyen faktörler ve kadınların şiddete ilişkin bazı özellikleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 2006; 22(2):71-88.